

ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В 11 КЛАСІ ЛІЦЕЮ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Тищенко В. М., мол. н. с.

Компетентнісний підхід у навчанні, який проголошено основою розбудови Нової української школи, суттєво змінює принципи визначення цілей освіти, методи, організаційні форми і результат навчання.

У літературній освіті такою метою є формування кваліфікованого читача, що володіє читацькою компетентністю – особистісною якістю, яка виявляється в готовності й здатності задіювати наявні і віднаходити нові знання і вміння для здійснення читацької діяльності, читацького й особистісного саморозвитку.

Читацька компетентність є складним інтегративним утворенням. У її структурі важливо виділити літературознавчу.

Результати проведеного наукового дослідження засвідчили відсутність в наукових працях усталеного погляду на сутність, зміст і структуру літературознавчої компетентності. На нашу думку, літературознавча компетентність – це здатність і готовність здобувати і застосовувати літературознавчі знання і вміння для роботи з художнім текстом. Її структуру складають: знання основних предметних (літературознавчих) понять і термінів (тематика, проблематика, стиль, напрям, літературна епоха тощо); предметні уміння (аналіз, інтерпретація, діалог із текстом, оцінне судження тощо). Важливим складником літературознавчої, як і будь-якої іншої компетентності, є організаційно-діяльнісні уміння: здатність до цілевизначення, планування, організації, здійснення, рефлексії й оцінювання читацької діяльності.

Формування літературознавчої компетентності у процесі навчання української літератури в 11 класі учнів ліцею в умовах модернізації змісту освіти передбачає: текстуальний розбір художнього твору на етапах репродуктивному і аналітичному, етапи узагальнення, інтерпретації та рефлексії; освоєння теоретико та історико-літературних понять, необхідних для виявлення семантики слова, образу і тексту, визначення загальних законів історико-літературної еволюції, уявлення про літературу як мистецтво слова; розвиток літературно-творчих здібностей учнів у процесі осмислення прочитаного, удосконалення усного й писемного мовлення, створення самостійного творчого продукту.

Подальше дослідження проблемної теми можливе в таких напрямках: визначення умов ефективного формування літературознавчої компетентності, методів, прийомів, видів і форм роботи, які забезпечать результативність навчальної діяльності та інші.